

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 16. avgusta 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 97.

Zastoj v železniškem prometu.

Kakor prejšnja leta se je tudi letošnje poletje pojavilo v železniškem prometu občutno pomanjkanje vagonov. Pretekli mesec je pomanjkanje vagonov za civilni tovor nastalo vsled tega, ker je bila železniška uprava, ki vsled spora z lastniki rudnikov v juniju ni jemala nikakega premoga, prisiljena jemati dvojno dotacijo. Vozovno vodstvo je moralo vsled tega skoro vse razpoložljive vagone dostavljati izključno le premogovnikom v nakladanje premoga za državne železnice. Mnogo vagonov pa je bilo odtegnjenih železniškemu prometu, ker so bili zaposleni s prevažanjem materiala in režijskega blaga za gradbo drugega tira na progi Beograd—Vinkovci—Novska. Spomladi se je pričakovalo, da bode drugi tir vsaj v glavnih delih in sicer Beograd—Mitrovica in Vinkovci—Brod dograjen še pred pričetkom izvozne sezone. Toda nastopile so nepredvidene ovire in izvozna sezona je pričela ne da bi bil drugi tir dogotovljen.

Pričela pa je izvozna sezona letos še s tudi drugim neprijetnim iznenađenjem, namreč, da je trakeija in strojna služba na območju zagrebške direkcije v zadnjih tednih totalno odpovedala in ne zmaguje več odpreme že prevzetih transportov. Postaja zagrebške direkcije so polne pošiljatev, najbolj pa zagrebški kolodvorji sami. Na nedavni anketi, ki se je vršila glede povišanja železniških blagovnih tarif dne 3. avgusta v Zagrebu, se je ugotovilo, da je nebroj transportov rabilo po 10 do 14 dni iz Sušaka v Zagreb in da traja po cel teden dni predno se en vagon v Zagrebu prestavi na industrijski tir paromlina odnošno z glavnega kolodvora na postajo Zagreb—Sava.

Vsi govorniki so takrat povdarjali, da nam ne bo mnogo koristila niti obilna letošnja žetva, niti vsi drugi napori gospodarskih krogov, ako naše železnice ne bodo mogle sprejeti v polnem obsegu najavljenih tovare ter pošiljatev blaga hitro in točno odpremiti do namembnih postaj, tako, da bo trgovec v stanju izvršiti pravočasno svoje posle in izkoristiti kupčijsko konjunkturo, ki se mu nudi. Zal, da so se naša bojazen in predvidevanja le prehitro uresničila in sicer v obsegu, kakor ga nikdo ni mogel slutiti.

Iz vseh postaj prejemo danes vedne pritožbe interesentov, da morajo po tedne čakati na naročene vagone. Nikdar ne ve trgovec ali industrijalec, kdaj bo končno dočkal, da dobi kak vagon za nakladanje blaga. Jasno je, da se pri takem položaju neha vsa reelna kupčija, da si ljudje ne upajo prevzeti večjih fiksnih naročil za ladijske tovore, ker jim nikdo ne more jamčiti, da bodo mogli spraviti blago pravočasno do pristanišč. Tako ravno v lesu ne moremo izkoristiti najboljših konjunktur. Ljudi se loteva jeza in obup nad takimi razmerami, da v desetem letu po prevratu nismo v stanju pripraviti se za izvožno sezono kot bi bilo treba.

Prenapolnjenost postaje zagrebške direkcije nam zapira pot v vzhodne pokrajine in otežuje do skrajnosti dovoz žita in živil iz vzhodnih krajev v Slovenijo. Na postajah v Sloveniji je že deponiranih cela vrsta transportov za področje zagrebške direkcije, ki jih Zagreb vsled pomanjkanja strojev ne more prevzeti. Toda ne samo to, po-

sledica je še mnogo hujša radi tega, ker se prazni vagoni iz območja zagrebške direkcije ne vračajo v zadostni meri v Slovenijo nazaj. Premogovniki so radi tega morali v zadnjem času zelo skrečiti svoje obrate ter nakladajo samo pet dni v tednu. So dnevi, ko dostavi železnica za potrebe celokupne lesne trgovine v Sloveniji namesto 100 do 200 le par vagonov. Lahko si mislimo, s kakšnimi čustvi so sedaj naši gospodarski krogi sprejeli obvestilo, da hoče železniška uprava v jeseni poleg vseh teh kalamitet še povečati blagovne tarife. Moramo priznati, da je pod takimi pogoji reelna kupčija zares težka in da je poslovanje bolj podobno hazardni igri kot reelni kupčiji.

Zbornica za TOI je vspričo tega položaja pretekli teden brzojavno intervenirala pri predsedniku ministrskega sveta dr. Antonu Korošcu in ministru saobračaja dr. Andri Staniću ter poleg tega z obširnimi spomenicami opozorila vse merodajne oddelke ministrstva trgovine in industrije, ministrstva saobračaja, generalne direkcije državnih železnic ter ministrstva šum in rud, da postaja prometni zastoj od dneva bolj kritičen, položaj nevzdržen ter da je treba nujne od pomoči.

Zdi se, da ta intervencija ni ostala brez uspeha. Kakor smo informirani, je sklicana za 18. t. m. v Beograd konferenca šefov vozovnih vodstev vseh oblastnih direkcij, na kateri se bo razpravljalo o tem vprašanju in sklepalo o merah, ki jih bo podvzeti, da se temu zares težkemu položaju opomore in da se izognemo katastrofalnim posledicam, ki sicer pretijo našemu izvozu in gospodarstvu sploh.

Udeležba posameznih držav v našem izvozu v I. polletju 1928.

Generalna direkcija carin je pravkar objavila statistiko o udeležbi posameznih držav v našem izvozu v I. polletju tek. leta, ki je razvidna iz naslednje tabele:

	v milijonih Din		% skup izv.	
	1928	1927	1928	1927
Italija	796.2	813.8	29.6	27.1
Avstrija	481.1	622.9	17.9	20.7
Nemčija	328.3	264.2	12.2	8.8
Madžarska	232.8	226.0	8.7	7.5
Češkoslovaška	190.9	399.3	7.1	13.3
Grčija	152.7	280.1	5.7	9.3
Švica	109.4	117.2	4.1	3.9
Francija	88.9	74.6	3.3	2.5
Poljska	47.0	7.4	1.8	0.3
Anglija	46.3	38.7	1.7	1.3

Ker se je naš izvoz v prvem polletju tekočega leta napram lani zmanjšal za preko 300 milijonov dinarjev, je bilo pričakovati, da se bo tudi izvoz v posamezne države zmanjšal. Vendar je videti znatne spremembe v strukturi našega izvoza.

Izvoz v Italijo je po vrednosti sicer nazadoval za 17.6 milijonov dinarjev ali 2%, vendar se je udeležba Italije v našem izvozu povečala od 27.1 na 29.6%. Največ smo v Italijo izvozili gradbenega lesa (za 843.1 milijona dinarjev), jaje (za 79), goveje živine (za 58.7). Močno se je dvignil uvoz jaje.

Izvoz v Avstrijo je nazadoval za 141.8 milijona dinarjev ali za 23%, pa tudi udeležba Avstrije je padla od 20.7 na 17.9%. Največ smo v Avstrijo izvozili svinj (za 117.6), govede (za 52.2) in svežega mesa (za 46.8). Glede Avstrije je zlasti občutno pomanjkanje izvoza koruze.

Znatno se je dvignil izvoz v Nem-

čijo in sicer za 64.1 milijona dinarjev ali skoro 25%. Tudi udeležba Nemčije na našem izvozu se je dvignila od 8.8 na 12.2% ter je Nemčija prišla na tretje mesto (lani je bila na petem mestu). Tudi izvoz v Madžarsko se je nekoliko dvignil tako po vrednosti, kakor tudi po udeležbi v skupnem izvozu. Zato pa je nazadoval izvoz v Češkoslovaško na polovico lanskoletnega izvoza. Udeležba Češkoslovaške, ki je bila lani še na tretjem mestu, je padla od 13.3 na 7.1%. Tu se opaža zlasti pomanjkanje izvoza koruze in pšenice. Tudi izvoz v Grčijo je nazadoval skoro na polovico.

Od 73 držav znaša le pri desetih državah udeležba nad 1%, kar je znak, da naš izvoz ni primerno organiziran.

EKSEKUCIJE IZ TOŽB RADI NEDOVOLJENIH NAROČIL POTOM TRGOVSKIH POTNIKOV.

Kakor se nam poroča je začela v Sloveniji dobro znana dunajska tvrdka E. Sch. vlagati kar na veliko tožbe proti slovenskim odjemalcem in sicer pri dunajskem sodišču, ki po našem mnenju za to ni kompetentno. Naši toženci se deloma spuščajo v pravde, po večini pa se pustijo, kakor se nam poroča, bodisi iz nevednosti, bodisi iz malomarnosti, kontumacirati. Po predpisih, ki so pri nas v veljavi (obrotni red in naredba ministrstva trgovine in industrije), pa tudi v zmislu trgovinske pogodbe z avstrijsko republiko, so posli, ki jih sklepajo trgovski potniki neposredno z zasebnimi strankami, nični. Tudi je v Sloveniji še danes v veljavi stari avstrijski zakon o poslih na obroke (Ratengesetz) z dne 27. aprila 1896, drž. zak. št. 70. Kakor smo dognali so potniki omenjene tvrdke prodajali blago na obroke in vsebujejo tudi sklepnih listi, ki so jih predložili odjemalcem v podpis, vedno določilo: »Zahlbar in 30—60—90 Tagen«; slednje so potniki odjemalcem tako raztolmačili, da da skupna vsota 180 dni, torej 6 mesecev in da se mora račun v 6-mesečnih obrokih plačati. V zmislu § 6. cit. zakona pa je pri poslih na obroke vsaka druga sodna kompetenca, kakor ona sodišča stalnega bivališča, izključena in se mora ta kompetenca še tekom izvršilnega postopanja uradoma upoštevati. Podsočnost dunajskih sodišč toraj ni v teh primerih podana in naša sodišča ne bi smela na podlagi kontumačnih razzodb dunajskih sodišč dovoliti izvršb v izterjavo terjatev iz takih poslov. Naše sodnije bi morale, kakor hitro so informirane, da gre pri vseh izvršbah le za posle na obroke, uradoma upoštevati nepristojnost dunajskih sodišč in bi morale radi tega uradoma odkloniti zaprosilo dunajskih sodišč za eksekucije na podlagi takih sodb.

Ljubljanska borza.

Tečaj 16. avgusta 1928	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22.8275
Berlin 1 M	13.55	13.58
Brusel 1 belga	—	7.9179
Budimpešta 1 pengö	—	9.9277
Curih 100 fr.	1094.10	1097.10
Dunaj 1 šiling	8.0150	8.0450
London 1 funt	275.92	276.72
Newyork 1 dolar	56.84	57.04
Pariz 100 fr.	—	222.36
Praga 100 kron	168.32	169.12
Stockholm 100 šved. kr.	1523.—	1527.—
Tret 100 lir	298.50	298.50

Ivan Mohorič:

Utisi s pota po Nemčiji.

Düsseldorf. — Muzej za sociologijo in ekonomijo.

Opoldan smo se odpeljali naprej v Düsseldorf, rojstno mesto pesnika Heineja, mesto krasnih parkov, sedež največjih industrijskih kartelov, in prvih nebotičnikov. Na kolodvoru je našo delegacijo sprejel in pozdravil poleg zastopnikov krajevnih organizacij naš rojak dr. Vodušek kot namestnik generalnega konzula Markovića. Ko pride v Düsseldorf človek popoldan na promenado, začuti, da je v bogatem središču težke industrije železa in jekla, v premožnem mestu elegancije in umetnosti, v mestu lepe kultivirane rase Rajncev.

Düsseldorf in severnejša mesta v njegovi okolici spominjajo v mnogem na ameriška mesta in tudi tempo življenja in delovanja je sličen Ameriki. Za razvoj Düsseldorfa je imela posebno prireditev velike nemške razstave, ki se je vršila predlanskem, mogočen pomen. Danes se nahaja v enem delu zgradb nekdanjega razstavišča državni gospodarski muzej, ki je bil teden dni pred našim prihodom otvoren.

Naša delegacija se je podelila na dva dela. Filozofi in znanstveniki so šli v umetniško razstavo, dočim smo ostali razgledali muzej za sociologijo in nacionalno ekonomijo. Osnovna ideja tega muzeja je, da skuša polom izložb in plastičnih ponazoritev prikazati socijalni in ekonomski razvoj in napredek človeštva. Ta muzej je eden najmlajših v Nemčiji, nov po svoji koncepciji in originalen in služi kot dobrodošlo dopolnilo tehničnemu muzeju v Monakovem, higijenskem muzeju v Drazdanih in drugim specialnim muzealnim zbirkam Nemčije. Za osnovanje takega muzeja je bil Düsseldorf kot znanstveno in gospodarsko središče Porurja najpripravnejše mesto.

Sredino vseh prikazov v muzeju tvori človeška družba v svojih medsebojnih odnosih napram gospodarstvu. Muzej kaže plastično prirojena svojstva in lastnosti ras, potrebe in stremljenja človeške družbe in upliv njenega delovanja na materijelni svet in končno odvisnost človeka od naravnih predpogojev in pojavov, ki ležijo izven dosegljivosti človeškega dela. On kaže primitivno tehniko dela pri azijskih narodih, delo v starih fužinah in nato delo v modernih mehaničnih delavnicah.

Poseben oddelek prikazuje socijalni položaj žene in gospodinje v starem veku, v suženjstvu, v srednjem veku in njeno vlogo v moderni dobi enakopravnosti z moškimi. Interesantno je v slikah prikazano mednarodno skrblstvo za delavstvo in uspehi Lige narodov na tem polju. Drugi oddelek zopet prikazuje produkcijo železa in jekla v Nemčiji in ostalih državah od surovine do finalnih produktov ter tehniko dela v raznih dobah. Prometna statistika je podana nazorno z mnogobrojnimi slikami, ki nadomestujejo mrtve številke in dajejo živahen pregled prometa v Nemčiji v primeru z drugimi svetovnimi državami. Na eni sliki je prikazana cela oskrba Nemčije z mlekom, na drugem reliefu zopet konzum mlečnih proizvodov, oskrba s plinom, z elektriko itd.

Najinteresantnejši pa je oddelek za racionalizacijo, ki stremi za tem, da

se v vseh panogah produkcije upeljuje enotne norme in tipi in tako vsa kompliciranost malih razmer likvidira. Baš ta oddelek bi želel, da ga naši trgovci in industriji mnogokrat posetijo. Potem bi imeli mi v zbornici gotovo lažje stališče v našem stremjenju po napredku v lesni stroki, hmeljski trgovini in drugih važnih panogah našega gospodarstva. Muzej dela propagandistično tudi s svojimi publikacijami. V kratki dobi svojega obstoja je že izdal več interesantnih spisov, v katerih propagira načela gospodarskih ved.

Drugo jutro je prvi obisk veljal Trgovski in industrijski zbornici v Düsseldorfu. Sprejem v zbornici je bil zelo pristrčen in nikjer nisem opazil tako tesnega sodelovanja med našim konzulatom in zbornico, kakor v Düsseldorfu. Zbornični tajnik doktor Wilden nas je nazdravil z informativnim predavanjem o gospodarski strukturi düsseldorfskega okrožja in končal s pripombo, da so vodilni krogi düsseldorfske industrije sklenili prirediti letos septembra meseca izlet v našo državo, da navežejo stike jami in razširijo stike z našimi goen z našimi gospodarskimi organizacijami in razširijo stike našega gospodarstva z düsseldorfsko industrijo.* Düsseldorfsko zbornično področje je posebno bogato na industriji strojev in industriji orodja, ki je za tehničen napredek našega obrtništva važnega pomena. V imenu naše delegacije sem se zahvalil dr. Wildenu za intesantno predavanje in nato v kratkem očrtal povojni razvoj odnošajev Jugoslavije do Nemčije. Razmotrival sem izgled za poglobitev medsebojnih stikov in pozdravil inicijativo nemške industrije, da pride osebno v naše kraje in na licu mesta ustvari sliko o našem gospodarskem stanju in potrebah.

Po sprejemu v zbornici smo odšli v avtobusu mimo velikih Henkelovih tovarn »Persila« in nebrojnih industrijskih kolonij v kemične tovarne v Lewerkussenu.

* Po sedanem programu pridejo v Ljubljano dne 3. oktobra.

KONGRES SREDNJEVROPSKIH HME-LJARJEV V NOVEM SADU.

V sredo dopoldne je bil v Novem Sadu ob številni navzočnosti delegatov iz Francije, Nemčije, Češkoslovaške, Poljske, Avstrije in Madžarske otvorjen kongres srednjeevropskih hmeljarjev. Kongres je otvoril novosadski župan g. dr. Borota, ki je pozdravil načelnika kmetijskega ministrstva g. Gjurića in udeležence kongresa. Na to je v imenu kmetijskega ministrstva pozdravil zborovalce g. Gjurić, ki je poudarjal, da kmetijsko ministrstvo podpira razvoj hmeljarstva tako v strokovnem, administrativnem in agrarno političnem oziru. Stremljenja mednarodnega hmeljarskega urada in kmetijskega ministrstva se strinjajo zlasti v pogledu selekcije rastline za proizvodnjo kvalitativnega blaga in zaščite producentov. Ministrstvo želi, da potom hmeljarskih združenj usposobi naše producente za racionalno in kvalitativno produkcijo. Po govoru načelnika g. Gjurića je bila poslana pozdravna brzojavka Nj. Vel. kralju.

Pri razpravi o stanju hmeljarstva in izgledih za letošnjo letino je bila na podlagi poročil iz posameznih držav sestavljena cenitev letošnje letine kakovostnega hmelja. Po tej cenitvi bo znašal letošnji pridelek v srednji Evropi, izvzemši Belgijo in Rusijo, 521.000 do 550.000 stotov po 50 kg; napram lani bo znašal primanjkljaj okrog 120.000 stotov. Za Češkoslovaško se ceni letošnja letina na 160.000 do 176.000 stotov, dočim je lani znašala 217.000 stotov. Tudi v Nemčiji bo letošnji pridelek znatno manjši ter se računa na 152.000 do 156.000 stotov napram 205.000 stotom v preteklem letu. Pridelek v Jugoslaviji pa bo letos večji kakor lani. V Vojvodini bo znašal okrog 70.000 do 75.000 stotov (lani 60 tisoč stotov), v Sloveniji pa okrog 50.000 stotov (lani 48.000 stotov).

Pri razpravi o vprašanju, kakšna bo cena novemu hmelju, je češkoslovaški delegat g. Kišer izrazil mnenje, da bo cena ista kakor lani. G. Leschmann, če-

škoslovaški poslanec, pa je izrazil prepričanje, da cena novemu hmelju vsekakor ne bo nižja kakor je trenutna cena staremu hmelju. Predsednik jugoslovanskega saveza g. Gerih je končno razpravil o potrebi zmanjšanja površine hmeljskih kultur. Jugoslavija je v polnem obsegu upoštevala tozadevni sklep lanskega kongresa. Apeliral je, da vse države spoštujejo sklepe kongresa glede zmanjšanja površine hmeljskih kultur, ker drugače lahko pride v enem prihodnjih let, če bo letina obilna, do katastrofe.

* * *

USTANOVITEV MEHIKANSKEGA KONZULATA V BEOGRADU.

Zedinjene države Mehikanske so ustanovile v Beogradu konzulat za Jugoslavijo, ki ima nalogo, da da na razgom, kakor tudi izvoznikom in uvoznikom razna gospodarska poročila in informacije. Za uvoz in izvoz iz Mehike se zahtevajo gotove formalnosti. Tvrde, ki se za to zanimajo, naj se blagovljijo obrniti na pisarno Zbornice za TOI v Ljubljani. Naslov konzulata je: Beograd, Knez Mihajlov Venac br. 7.

Obrtno-nadaljevalno šolstvo v Sloveniji ob desetletnici osvobođenja.

(Nadaljevanje.)

Sedaj pogledimo še kaj so pisali razni časopisi v obrtno-nadaljevalnih šolah.

Obrtno-nadaljevalna šola v Kočevju je pričela 8. januarja 1928 s poukom. Vodja šole je g. Božidar Betriani. (Jutro 15. I. 1928. — Početek šole je v oktobru.) Gerent mestne občine Fr. Tida Čuš je otvoril kredit 20.000 dinarjev za obrtno-nadaljevalno šolo. Kasno sicer, toda bolje enkrat kot nobenkrat. (Slovenec 15. I. 1928.)

Gomilsko. Prireditve obrtne šole je prekrasno uspela. Pristrčna zahvala vsem udeležnikom in vsem, ki so prispevali z darili ali drugače sodelovali. Odbor.

Brežice. Obrtno-nadaljevalna šola bo priredila na Jožefovo 19. t. m. ob 15. uri v dvorani Narodnega doma veseloigri enodejanki »Ravna pot, najboljša pot« in »Botra Nerga« ter »Kavarica« (petje).

Krško. Obrtna in trgovska nadaljevalna šola v Krškem bo končala z rednim poukom v nedeljo 1. maja 1927. Kljub denarnim težkočam se je vršil pouk nemoteno skozi 7 mesecev.

Metlika. V soboto, 20. t. m. je imel občinski odbor sejo, na kateri je razpravljalo o proračunu za poslovno leto 1927. Pri slučajnostih je bilo stavljeno vprašanje, kaj je z obrtno-nadaljevalno šolo. November je že pri kraju, a obrtna nadaljevalna šola še ni pričela.

Sv. Lovrenc na Pohorju. Učenci in učenke tukajšnje obrtno-nadaljevalne šole so uprizarili 24. aprila in 1. maja Ganglovo dramo »Sin«. — Da je obkrajna uprizaritev v vsakem oziru prav dobro uspela, je v prvi vrsti zaslug zdravnik g. dr. Lojzeta Pirnata, ki je z nesebično požrtvovalnostjo prevzel režijo igre in posvetil tej svrhi skoro ves svoj prosti čas ter se celo gmotno oškodoval. Ker je bil namen omenjene prireditve v prvi vrsti dosega gmotnega uspeha in s tem vzdrževanje tukajšnje prepotrebne obrtne nadaljevalne šole, se mu vodstvo za vse žrtve tem potom najiskreneje zahvaljuje.

Obrtna šola. V Turnišču se je s 1. novembrom 1926 otvorila šola za obrtniške vajence. Turnišče je središče čevljarstva obrti in skoraj ni hiše, ki ne bi imela čevljarstva vajenca, pomočnika ali mojstra. Čevljarški mojstri imajo celo zadrugo, katere predsednik je izvoljeni namestnik IV. kat. obrtne zbornice g. Štefan Litrop. Zastopane pa so v Turnišču tudi druge obrti. Ker vajenci res potrebujejo nekoliko več izobrazbe in kar je skoraj še bolj važno, prave vzgoje, obrtno šolo pozdravljamo in želimo, da bi dosegala čim večje uspehe.

Kraj. Porast učencev v nadaljevalnih šolah. Obe tukajšnji nadaljevalni šoli, obrtna in trgovska, imata sedaj 178 učencev in učenk napram 150 učencem deške osnovne šole. Večje število učencev na nadaljevalnih šolah dokazuje zanimanje za strokovno izobrazbo trgovskega in obrtniškega naraščaja ter visoko razvito obrt in trgovino v našem kraju. Kakor čujemo, se bo okrožje obeh šol razširilo tudi na Škofjo Loko in Trzin.

Obrtni vajenci na Vrhniki že 2 leti brez šole. Obrtno-nadaljevalna šola na Vrhniki je bila ustanovljena leta 1911. Število vajencev je bilo takrat 79, l. 1912/13 83, l. 1913/14 pa 61. Med vojno je bila leta 1914/15 in 1915/16 šola zaprta. Leta 1916/17 jo je obiskovalo 28 vajencev, l. 1917/18 31, l. 1918/19 39 vajencev. Šola v tem letu je končala že 6 svečana 1919 in je ostala v l. 1919/20 zaprta. L. 1920/21 se je vršila šola le za trgovske vajence, katerih je bilo samo 8. L. 1921/22 se je zopet otvorila obrtno-nadaljevalna šola s 85 vajenci. Leta 1922/23 90, l. 1923/24 84, l. 1924/25 98 in l. 1925/26 86 vajencev. Iz teh podatkov je razvidno, da imamo na Vrhniki z okolico nad 120 obrtnih in trgovskih vajencev. Za tako ogromno število obrtnega naraščaja je neobhodno potrebno, da se takoj otvori šola. Upamo, da bo v tem pogledu Delavska zbornica izvršila svojo nalogo.

Sole ni bilo za l. 1926/27/28 na Vrhniki. Upajmo, da se bo otvorila za prihodnje šolske leto 1928/29.

(Nadaljevanje sledi.)

Francosko gospodarstvo l. 1927.

Leto 1927 ne spada med najboljša leta francoske železne industrije; ne more se ponašati ne s konjunkturo množine in ne s konjunkturo dobička. Po množini je produkcija francoskega surovega železa nazadovala od 9.392.917 ton v letu 1926 na 9.293.000 ton v letu 1927 (leta 1913 brez Alzacije-Lorene 5.207.000 ton). Številke za surovo jeklo so 8.386.249 ton, 8.275.000 ton (4.687.000). Nazadovanje je pa le minimalno. Pač pa je bil padec cen za francoske železne produkte na domačem trgu zelo občuten. Na eksportnih trgih padec 12 odstotkov ni preziko ocenjen. Dva momenta pa zmanjšata posledice dvojnega poslabšanja. Prvič velike odškodnine, ki jih je dobila francoska železna industrija na podlagi premajhne produkcije iz kompenzacijske blagajne Mednarodne zveze jekla in ki nabavno ceno izdatno pocijajo. Te odškodnine so omogočile francoski kovinski industriji prodajanje po nizkih cenah. Drugič se je nastajajoča domača prodaja kompenzirala s primernim intenziviranjem eksporta; tako je n. pr. eksportirala Francija l. 1926 okoli 702.500 ton surovega litega železa, leta 1927 pa 836.700 ton. Francoska železna industrija se je začela razvijati torej v eksportno industrijo. A po stabilizaciji franka se je letos poživil tudi domači trg in močno kupuje; leto 1928 je v tem oziru ugodnejše kot je bilo leto 1927.

Splošno poslabšanje konjunktura je imelo za posledico seveda tudi manjšo porabo premoga in je pritislo na cene. Kljub temu je pa znašala produkcija francoskega premoga leta 1927 ca 52.800.000 ton proti 52.400.000 tonam v letu 1926. In vendar je bilo že leto 1926 zelo produktivno, vsled angleškega rudarskega štrajka. Dvig se je dosegel v premogovnikih departementov Nord in Pas de Calais, kjer so sledovi vojske sedaj že popolnoma izbrisani; l. 1913 je znašala produkcija v teh dveh okrajih 27-3 mil. ton, leta 1926 32-5 in leta 1927 33-2. Dalje so si Francozi zelo prizadevali, da bi postali s pomoženo produkcijo koksa bolj neodvisni od nakupov nemškega koksa; produkcija leta 1913 1.802.000 ton, l. 1926 2.902.000 ton, leta 1927 pa 3.280.000 ton. V premogovni trgovini so dovolili jugu in zapadu prednostne cene, da je mogel oddati sever svoje

odvišne zaloge premoga; seveda je šlo pa to v dobro severu in v škodo premogovnikov v sredini države. Pozneje so mnogo razpravljali o razdelitvi interesnih sfer med premogovnimi producenti. Nemški reparacijski premog občutijo francoski premogovniki kot siten tribut in bi bile le datjave že davno odpravljene, če ne bi videla vlada v njih sredstva za mobilizacijo nemških dolgov.

Francoska velekemija je z uspehom nadaljevala svoja prizadevanja, da se osamosvoji od inozemstva. Njen cilj je zlasti industrija dušika (kemična gnojila) in pridobivanje stranskih produktov iz premoga. Kar naprej se vršijo nove investicije in nova ustanavljanja družb. Znana francoska družba Kuhlmann neprestano razširja svoje notranje in zunanje zveze. Tudi umetni svili so pričeli posvečati podvojeno pozornost. Neka druga družba, Air Liquide (tekoči zrak), se prav tako zmeraj bolj razširja ter uporablja pri izdelovanju dušika in sintetičnega amoniaka francoski način Claude. Z načinom Haber so imeli Francozi v tovarni v Toulouse bolj briske izkušnje, ker je tamošnji državni obrat veliko dražji. Vse polno vidimo tudi drugih novih trustnih kemičnih tvorb, tako Azote Français, St. Gobain, Pechiny itd. Tudi za francosko premogovno industrijo ima kemični razvoj vedno večji pomen, ker je kupilo več francoskih premogovnikov od družbe Air Liquide patente, da dobijo z intenzivnim delom več stranskih produktov. Tudi tovarne železa s koksovimi plavži so pričele s to fabrikacijo, tako da bosta postala sintetični amoniak in umetno gnojilo kmalu stranski produkt železne industrije.

Alzaška industrija kalija se prav zelo trudi, da bi svojo produkcijo dvignila. Sicer se leto 1927 v produkciji ne razlikuje dosti od leta 1926, upajo pa, da bodo letošnje številke precej drugačne.

SKRB ZA VZGOJO TRGOVSKEGA NARAŠČAJA NA DUNAJU.

Med vsemi šolskimi ustanovami dunajskega gremija trgovcev, ki si je pridobil največje zasluge na polju vzgoje trgovskega naraščaja, je predvsem omeniti: 1. Trgovsko akademijo. Pogoji za sprejem na akademijo so isti kakor pri naši akademiji. Z dovoljenjem dunajskega mestnega šolskega sveta se sprejemajo na to akademijo tudi inozemci. Po absolviranju akademiji sme absolvent položiti maturo, na podlagi katere se sme vpisati kot reden učenec na visoko šolo za svetovno trgovino in — po položitvi dopolnilnega izpita — se sme vpisati tudi na univerzo. 2. Abiturijentski tečaj (1 leto). 3. Komerični strokovni tečaj (1 leto). 4. Dvo-razredna trgovska šola. 5. Maturitetni tečaj (2 leti). Tečaj omogočajo položitev maturitetne izkušnje na Trgovski akademiji. Po končanem tečaju se sme vsak absolvent prijavit na trgovski akademiji, da položi maturo. 6. Večerni tečaj, ki so vsakemu dostopni in v katerih se podučuje: aranžiranje izložb, način pisave za izložbe, ravnanje s strankami, reklama, tožbe in eksekucija, tečaj in poravnave, davki in pristojbine, železniški tarifi, carinski tarifi in carinsko pravo, mednarodni predpisi za potujoče trgovce, gospodarska geografija, narodno gospodarstvo, organizacija obrata, komeričnelno računanje, trgovska korespondenca itd. 7. Abiturijentski tečaj dunajske trgovske akademije (osnovane 1857.) in nove dunajske trgovske akademije (osnovane l. 1904.) nudijo absolventom srednjih šol poduk v vseh trgovskih vedah. Tečaj začne 3. oktobra in konča 30. junija. Te tečaje obiskujejo v velikem številu zlasti inozemci. V tečajih ni samo teoretičen poduk, ampak se vršijo tudi praktične vaje, tako n. pr. za knjigovodstvo v posebni vzorni pisarni, za blagovnanstvo v specialnem laboratoriju, a poleg tega se stalno prireajo tudi ekskurzije po tovarnah in drugih podjetjih.

Razširjajte »Trgovski list«!

Jesenski velesejem v Ljubljani.

Semenogojstvo na razstavi Ljubljanskega velesejma od 1. do 10. septembra 1928. Semenogojstvo je posebna panoga umnega kmetijstva, ki odbira in pripravlja od kmetijskih rastlin pasme (rase), katerim so že privzgojene tiste lastnosti, kakršne želi poljedelec pri svojih rastlinah. Pravilno obdelovanje tal omogoči potem popoln razvoj vseh teh ugodnih lastnosti. Na razstavi bo več teh prvovrstnih pasem, vzgojenih na poizkusnih postajah. Semenogojstva postaja v Belčinih bo razstavila pšenico, ki daje na pravilno obdelani zemlji po 38 centov najlepšega zrna na hektar. Nadalje žitarice, ki so odporne proti rji in poleganju, ki zgodno dozorevajo in dajejo odlične pridelke. Način kako se vzgoje nove pasme (rase) s pomočjo križanja (bastardiranja) in uspehe, ki so jih dosegli z umetnim križanjem pri naših žitaricah, bo demonstriral botanični inštitut univerze v Ljubljani. Z bastardiranjem se je med drugim celo posrečilo križanje med pšenico (mati) in ržjo (očje). Potomstvo tega bastarda je pa tako različno, da imajo med brati eden od leta do leta po 5 do 10 zrnov v slabem klasu, drugi pa v lepo razvitem klasu po 70 do 90 zdravih zrnov. Semenogojstvo se proizvaja danes le na poizkusnih semenogojstih postajah, vendar je vsak učen gospodar tudi sam v stanu vzgajati potom sistematičnega odbiranja (selekcije) na svojem polju pasme (rase) s privzgojenimi lastnostmi, ki so baš na njegovi zemlji najbolj potrebne.

Perutninarstva razstava. Naše perutninarstvo donaja Sloveniji izredno visoke dohodke, zato je umestno, da pride tudi ta panoga enkrat do razstave. Ni sicer najprikladnejši čas za to, navzlic

temu se bo dalo obiskovalcem Jubilejne kmetijske razstave vpogled v današnje stanje našega perutninarstva. Perutninarstva razstava bo od 1. do 10. septembra v prostoru Ljubljanskega velesejma, kjer bodo razstavljene kletke za razno perutnino. Razstaviti je po enega petelina in dve kokoši. Na razstavo bodo pripuščene tudi gosi, race, purani in golobi. Priglasila za to razstavo sprejema Kmetijska družba najkasneje do 20. t. m. Živali, določene za razstavo, se bodo morale poslati na naslov Ljubljanskega velesejma najkasneje do 31. avgusta t. l. Pošiljke perutnine za razstavo je na voznom listu označiti kot »razstavno blago«, s katerim je združena polovična voznja po železnici.

Sirarska razstava. Že tretje leto se bo ponovila razstava sira domačega izdelka, ki bo pokazala, v koliko je slovensko sirarstvo napredovalo tekom minulega leta. Na sirarski razstavi prošlega leta se je ugotovil precejšnji napredek od prve sirarske razstave in tako je pričakovati, da bodo tudi na letošnji sirarski razstavi zaznamovati napredki. Te razstave se lahko udeležijo vse mlekarne, sirarne, pa tudi posamezni zasebni izdelovalci sira in masla, ki proizvajajo te izdelke iz lastnega mleka. Priglasil je letos zelo mnogo, četudi je bila kupčija spomladi tako živahna, da so sirarne razprodale ves svoj najboljši izdelek. Da bodo obiskovalci razstave tudi sami lahko okusili izdelke naših sirarn in maslarn, se bo v mlekarškem oddelku prodajal tudi sir, maslo in mleko v manjših količinah. Vse mlekarke zadruge so dobile vprašalne pole, na katerih je natančno označeno, kakšne vrste izdelke morejo razstaviti, da bodo lahko konkurirali za nagrade, ki se bodo delile v zlatih, srebrnih in bronastih kolajnah in častnih diplomah.

Harriman se zanima za poljske tovarne železa. Med poljsko vlado in Harrimanovim koncernom se vršijo pogajanja glede najvažnejših poljskih tovarnih železa (Bismarck, König, Laura, Silezia, Katowiška rudarska d. d.). Amerikanci so si menda zasigurali prednakupno pravico na 51 odstotkov delniške glavnice teh tovarn. Od teh 51 odstotkov pride na Harrimanovo skupino 25 odstotkov, 26 odstotkov pa na druge ameriške koncerne. V pogajanjih je zahtevala poljska vlada, da se porabi pet milijonov dolarjev za izboljšanja v tovarnah; a ta vsota nikakor ne zadostuje za izvedbo modernizacije tehniških naprav v tovarnah, koji stroški bi znašali okoli 12 milijonov dolarjev. Če se bo nakup izvršil, bodo dobili Amerikanci 60 odstotkov železne in 30 odstotkov premovalne produkcije v svoje roke. Tako se v Evropi zmeraj bolj uveljavlja ameriški kapital.

PO SVETU.

»Evropska generalna banka« naj se imenuje nov zavod, ki ga hočejo ustanoviti v Angliji pod ogrskim vodstvom z delniško glavnico pol milijona funtov in kojega naloga naj bi bilo placiranje ogrskih vrednostnih listin v Angliji. Banka bo imela na razpolaganje glavnice 5 milijonov funtov.

Mednarodna zveza linoleja (Continental Linoleum Union), sedež Zürich, bo predlagala zvišanje glavnice; na tri stare delnice bo prišla ena nova po tečaju 115%. V obtoku se nahajajoča glavnica vsega koncerna se bo s tem zvišala na 52½ mil. švic. frankov, 42 milijonov nemških mark in 37½ mil. šved. kron.

Tri glavne praške hranilnice so imele na koncu julija 3312 milijonov Kč hranilnih vlog, in sicer Praška mestna hranilnica 2145 mil., Vinohradska 523 in Češka 644.

Ceno bencina in bencola so Nemci s 1. avgustom na novo dvignili, in sicer bencin za 1 fenig pri litru, bencol za 1 do 2, mešanico bencina in bencola pa za 4 fenige nad veljavno bencinovo ceno.

Evropski zavod cinka namerava ustanoviti po zgledu ameriškega zavoda, sedež mu bo Bruselj. Namen zavoda je pouk in nasvetovanje industrijam, ki cink predelujejo.

Dohodki angleških železnic so letos manjši kot lani; pri Great Western Railway na primer v prvem letošnjem polletju za 869.000 funtov manjši kot v prvem lanskem polletju, pri North Eastern Railway pa za poldrug milijon manjši.

Vse belgijske železne livarne so se združile v zvezo, »v svrhu dviga in gospodarskega oblikovanja cen«. Nova zveza obsega 90 članov in se nazivlja Syndicat Général des Fondateurs de Belgique.

Bankers Trust Co, ki je nedavno dvignila glavnico od 20 na 25 milijonov dolarjev, izkazuje 100 milijonov dolarjev lastnih sredstev napram 61½ milijonom na koncu leta 1927. Nove delnice so nesle 750 odstotkov.

Poljska produkcija surovega sladkorja znaša 12½ milj. met. stotov in je za 2-1 milj. met. stotov večja kot lani.

O bodoči konferenci glede predvojnih dolgov se bodo pričela pogajanja morada v septembru, morebiti na Dunaju ali v Pragi. Konferenca sama se ne bo vršila pred oktobrom ali novembrom; sestala se bo skoraj gotovo v Parizu. Kakor vemo, se na zadnji konferenci v Rimu v raznih zelo važnih vprašanjih ni dosegel sporazum.

Splošno zborovanje nemških bankirjev se bo vršilo od 9. do 12. septembra v Kölnu. Na zborovanju bodo razpravljali o finančnem gospodarstvu Nemčije v začetku petega leta Dawesovega načrta, o razvojnih tendencah v nemškem gospodarstvu in njih vplivu na tvorbo kapitala, o položaju kmetijstva in njegovem pomenu za bankarsko obrt ter o problemu legitimnega in nedopustnega tekmovalja v bankarskem in kreditnem prometu.

Tožbo proti ameriškemu Federal-Reserve-sistemu je vložil pri Zveznem sodišču v Washingtonu buffalski odvetnik Raichle, da prepreči ponovno dviganje obrestne mere. Izda naj se odredba, ki tako postopanje v bodoče onemogoči. Raichle trdi, da Federal Reserve-banke namenoma razširjajo napačne vesti, da bi spravile vez ameriški denarni sistem v svoje roke.

Nemška železna trgovina se je v zadnjem času zelo poživila, zlasti v eksportu. Od vsepovsod prihajajo zadovoljiva poročila.

Številno insolvent na Ogrskem je bilo v juliju manjše kot v juniju, 144 napram 191. Prisilnih poravnjav je bilo 94, zasebnih 12, konkurzov 38. Vsa pasiva so znašala v juniju 11-6 milj. pengö, v juliju 5-1.

Eksport lesa iz Poljske v Nemčijo je tako minimalen, da je bilo doslej izrabljenih samo 40 odstotkov dogovorjenega kontingenta. Zaloge v Nemčiji so zelo velike, konsumenti pa vsled majhne gradbenosti in vsled ameriške lesne konkurence malo kupujejo.

PREVEČ LOKOMOTIVNIH TOVARN V NEMČIJI.

Štiri nemške tovarne lokomotiv so poslale na vlado spomenico, v kateri opozarjajo na težki položaj nemške lokomotivne industrije in kjer pravijo: V sporazumu z državno železnico naj se razmislija o naredbah, da se s spojitvijo in prenosom naročil na manjše število za nemško gospodarstvo dragocenih tovarn doseže ozdravljenje lokomotivne industrije. Tovarnam, na ta način izločenim, naj se nudi pomoč tako, da se jim omogoči prelevitev na druge fabrikacijske panoge.

Industrija.

Dobra konjunktura v francoskih tovarnah železa. Dodatno k članku o francoskem gospodarstvu beremo: Konjunktorni dvig, ki ga zaznamuje francoska železna industrija od začetka tekočega leta naprej in ki menda svojega viška še ni dosegel, se zrcali v pravkar priobčenih številkah za prvo letošnje polletje. Produkcija surovega železa je narasla od 4.800.000 ton v isti dobi prejšnjih dveh let na 5 milijonov ton, produkcija jekla ja znašala v prvih lanskih šestih mesecih 4.100.000 ton, letos pa 4.600.000 ton in se je letos napram predvojni produkciji skoraj podvojila.

Ivan Hribar:

Moji spomini.

4./3. 1913.

11. Vprašanje osrednjega kolodvora.

Na tem potovanju videl sem, kako primerno imajo rešena kolodvorska vprašanja drugod, kjer mislijo na bodočnost svojih mest in na olajšavo njihove razširjave.

Ljubljanski kolodvor me je itak že dolgo bodel v oči, kajti poslopje za odpravo osebnega prometa je tako nedostavno, da spada komaj na kako večjo zunanjo postajo, ne pa v deželno glavno mesto. Začel sem torej na Dunaju pritiskati na južno železnico naravnost in pa po železničnem ministrstvu, da preuredi svoj ljubljanski kolodvor. Južna železnica se je seveda branila; v železničnem ministrstvu pa sem našel za to svoje prizadevanje polno umevanje. Toda odkazali so me predvsem na južno železnico in me opozarjali zlasti na to, da bo moralo mesto, ker železnica sama ni kriva, da se je njen promet, odkar so bile napravljene sedanje kolodvorske naprave, tako zelo pomnožil, izdatno prispevati k takim preuredbam in prezidavi kolodvora. Odklonil sem seveda vsak prispevek. Da bi pa bilo mogoče železniško vprašanje čim boljše rešiti, ogledala sva si s svetnikom Duffetom kolodvora v Halle in v Düsseldorfu, kjer sva našla zelo slične prometne razmere, kakor pri nas; našla sva pa tudi prav vzorna kolodvora.

Po svoji vrnitvi s potovanja naprosil sem Karla Blumenthala, ravnatelja pruskih državnih železnic v Halle na Sali, naj pride v Ljubljano, da prouči tukajšnje razmere in napravi načrt za centralni kolodvor. Pripomniti moram, da je napravo centralnega kolodvora zlasti priporočal beljaški železniški ravnatelj Proske. Ta visoki funkcionar se je vobče zelo zanimal za moje prizadevanje po zboljšanju kolodvorskih razmer v Ljubljani. On je to prizadevanje pri železničnem ministrstvu tudi toplo podpiral. Računajoč na bodoči osrednji kolodvor po halleškem

109

vzoru izposloval je Proske pri železničnem ministrstvu, da je kupila zanj Koslerjev travnik med Marije Terezije ceste in med skladiščem državnih železnic.

Ravnatelj Blumenthal je po svojem prihodu v Ljubljano proučil natančno kolodvorske naprave po načrtih inženirskih odsekov južnega in državnega kolodvora, opazoval promet k obema kolodvoroma in od nju, ter si ogledal vso bližnjo okolico mesta. Predno se je vrnil domov, povabil sem ga, naj si ogleda našo lepo Gorenjsko, kajti pripovedoval mi je, da po leti rad zahaja na Tirolsko in hodi po gorah. Peljal sem ga na Bled, v Vintgar, k Peričniku in h Klanškim jezerom.

Blumenthal, nenavadno živahen, silno inteligen ten in dobrodušen mož, poleg tega pa znan pesnik, bil je ob krasotah naše domovine očaran. Ko sva se vrnila z izleta in sva sedela v Ljubljani pri večerji, dejal mi je, da sedaj še-le vidi, da časnkarjem ni ničesar verjeti. On da si je namreč predstavljaj Kranjsko za nekultivirano deželo, v kateri stanujejo sami razbojniki, sedaj pa da se je prepričal, kako dobro in postrežljivo je ljudstvo, ki biva v teh krajih. Iz Halle poslal mi je še par lepih pesmic, spominjajočih njegovega izleta na Gorenjsko.

Čez dobrih štirinajst dni poslal mi je Blumenthal svoj načrt za ljubljanski osrednji kolodvor, in sicer po vzoru kolodvorskih naprav v Halle na Sali. Po tem načrtu bilo je zamišljeno dvignjenje vsega prostora, na katerem stoji južni kolodvor, kakor tudi dvignjenje železniške proge od Sela do Viča, tako, da bi železnični promet voznemu prometu nikjer ne bil na poti, ker bi se povsod pod železnico ceste lahko napravile v nivelu. Kolodvorsko poslopje je bilo projektovano med kolesnicami tako, da bi s fronto stalo proti Dunajski cesti. Tamkaj pa, kjer sedaj to cesto presekava železnična proga, bil bi pred kolodvorskim poslopjem, ki bi se vzdigovalo 6 m nad nivelom Dunajske ceste, velik trg za pešce in vozni promet. Progi na desno in levo za dohod in odhod vlakov bili bi podmesteni.

Veščaki, katere je poklical občinski svet, da ta načrt pregledajo, so bili ob tako preprosti in vendar tako znameniti rešitvi kolodvorskega vprašanja izne-

nadeni; občinski svet me je na osnovi njihovega izrecila pooblastil, da zastopam na Dunaju takšno rešitev. V ministrstvu so bili tudi presenečeni, ko sem jim predložil načrt. Sedanji železnični minister, takratni oddelni predstojnik dr. von Förster, vzkljknil je: »Grossartig und vollkommen zweckentsprechend, aber für Deutschland und nicht für Österreich!« (Velikansko in popolnoma namenu odgovarjajoče, toda za Nemčijo in ne za Avstrijo!) Temu je pristavil, da Nemčija za svoje kolodvore in železnice veliko troši, ker porablja gotovi del letnih dohodkov iz železničnega prometa za železnice same. Pri nas, kjer so železnice le molzna krava za državno upravo, pa da na rešitev takega lepega projekta še misliti ni, ker je predraga. Bila bi namreč stala 10 milijonov kron.

Po načelih, ki so bili podlaga Blumenthalovemu projektu, dala je potem uprava državnih železnic napraviti kolodvora v Plzni in v Solnogradu. Poslednji smatrajo sedaj za najlepši in najpriljavnejši kolodvor v Avstriji. Meni, žal, za Ljubljano ni bilo mogoče doseči takega kolodvora; vendar mi je pa Blumenthalov načrt služil za podlago za vsa nadaljnja pogajanja v ministrstvu in z južno železnico, pri kateri se mi je končno vsled pritiska ministerstva posrečilo prodreti s kolodvorskim načrtom, čegar stroški so se proračunili na 6 milijonov kron. Podlaga temu načrtu je načelo, da ostane sedanji južni kolodvor kot centralni kolodvor s povečanimi kolesničnimi napravami proti iztoku in s čisto novim 200 m dolgim kolodvorskim poslopjem z otočnimi peroni. Na ta kolodvor imeli bi prihajati vlaki vseh v Ljubljano vodečih prog.

Pogajanja z državnimi železnicami imela so za nasledek, da se je potem ta načrt nekoliko skrčil, ker je železnično ministrstvo nasproti Južni železnici stalo na zelo fiskalnim stališču. Načrt, ki se danes izvršuje, ima za podlago trošek 3 milijonov kron. Kolodvorska prezidava pa utegne biti dovršena to ali najkasneje prihodnje leto. Zaradi naglega razvoja Ljubljane napravil se je s prispevkom mestne občine v znesku 130.000 K podvoz na Martinovi cesti. 4./3. 1913

(Dalje prihodnjic.)

RAZNO.

Federal Reserve Bank of Cleveland je zvišala obrestno mero od 4½ na 5%. V Clevelandu je največ Slovencev.

Mesto Belgrad je najelo pri Bosanski banki posojilo v znesku 56 milijonov dinarjev; posojilo je kratkoročno in 8-odstotno. Služilo bo financiranju mestnih del, zlasti tlakovanju cest in izgradbi vodovodnega omrežja.

Omejitev produkcije surovega kavčuka so hoteli izvesti v Nizozemski Indiji, pa se je holandska vlada nameri uprila in bo nastopila proti vsakemu tozadevnemu poskusu.

Velesojem v Breslau bo letos kot jesenski velesojem končnoveljavno opuščen. Kot nadomestilo bodo priredili v pozni jeseni veletržne prodajalne dneve, ki se jih bodo udeležili v prvi vrsti konfekcija in večina zvez tekstilnih panog.

Mednarodna kemična razstava v Londonu. Direktor angleške tvrdke The International Trade Exhibition Ltd. iz Londona je obvestil naše poslanstvo, da se bo vršila mednarodna razstava kemičnih proizvodov olja in barv v poljoprivredni dvorani v Londonu od 16. do 23. marca 1929. Prva razstava te vrste se je vršila leta 1927. Ponovila se bo drugo leto na izrecno željo razstavljalcev iz prošlega leta.

Svedsko-ameriški vžigalični trust bo izplačal še v teku tega meseca ogrski vladi prvi obrok 36-milijonskega dolarškega posojila v znesku 12 milijonov dolarjev. Denar hočejo porabiti za popolno izvedbo melioracijskih del.

Svetovni pridelek najvažnejših vrst. Statistiki dr. Albin Oberschall priobčuje pregled o svetovni produkciji najvažnejših žitnih vrst in pregled o udeležbi raznih držav na tej produkciji. S pšenico obdelani prostor je znašal v letih 1921 do 1925 na leto povprečno 112 milijonov hektarov in je dal 1081 milijonov met. stotov pšenice. Od 15 držav, na katere pride več kot 1 odstotek te površine, je na prvem mestu Rusija s 24,2

milj. hektarov in s 198,6 milj. met. stotov. Na drugem in četrtem mestu sta ameriška Unija in Kanada, veliki dve eksportni deželi, prva s 23,5 milj. hektarov in z 218,8 milj. met. stotov, torej z večjim pridelkom kot Rusija, kljub manjši površini. Kajti na 1 ha pridelala Rusija 8,2 met. stotov pšenice, Amerika pa 9,3. Nemčija pridelala na 1 ha 18,4 met. stotov, še enkrat toliko kot Amerika.

Kongres srednjeevropskih producentov hmelja se je pričel v Novem Sadu. Zastopane bodo Jugoslavija, Avstrija, Belgija, Nemčija, Francija, Češkoslovaška, Rumunija, Poljska in Ogrska. Po kongresu si bodo delegati ogledali hmeljske naprave v Petrovcu, Apatinu (ta dva sta v Vojvodini), v Sremu in v Sloveniji.

Ledena krema in kmetijstvo. Na julijskem mlekarškem kongresu v Londonu je neki govornik izvajal, da se zelo velik del mleka v U. S. A. konsumira v obliki ledene kreme (ledena kava, sladoled itd.). Za fabrikacijo ledene kreme porabijo prav toliko mleka kot za fabrikacijo sira in več kot za izdelovanje kondenziranega in eksportnega mleka. Leta 1926 so použili konsumenti okoli 4.500.000 funtov mleka v obliki ledene kreme. Cela industrija služi za to, da krije porabo Amerikanca v ledeni kremi, kojo porabo cenijo na ca 10 litrov na osebo in na leto; ta industrija razpolaga s 4000 podjetij in s 450 milijonov dolarjev investirane glavnice. Pravijo, da se to veliko uživanje ledene kreme zelo ugodno javlja v stabilnosti cen za mleko. Za kmetijstvo ima ta industrija velik pomen.

Borza dela v Mariboru. Od 5. do 11. t. m. je pri Borzi dela v Mariboru iskalo dela 138 moških in 42 ženskih, t. j. 180 oseb, prostih službenih mest je bilo 121, delo je dobilo 78 oseb in sicer 61 moških in 17 ženskih, 27 jih je odpotovalo, 82 pa odpadlo. Od 1. januarja do 11. avgusta pa je dela iskalo 5135 oseb,

2609 službenih mest je bilo prostih, 1747 jih je dobilo delo, 2226 jih je odpotovalo, 3095 pa odpadlo.

Pri Borzi dela v Mariboru dobijo delo: 4 hlapi, 15 viničarjev, 9 mizarjev, 4 zidarji, 2 pleskarja, 2 žagarja, 1 mlinar, 1 kolar, 1 tesarski polir, 3 sodarji, več vajencev (mizarske, tapetniške, kolarske, kovaške in medicarske obrti) in 7 kuharic, 8 služkinj, 1 sobarica, 2 varuški, 1 pletilka, 1 frizerka, 2 kuharici k financarjem, 3 kmečke dekletke.

TRŽNA POROČILA.

MARIBORSKI TRG, DNE 11. AVGUSTA 1928.

Na trgu je bilo 10 s svinjino, 35 s krompirjem in zelenjavo in 25 s sadjem naloženih voz. Cene mesu so nekoliko padle, tako da se je prodajala govedina po 10, teletina pa po 14-15 Din kg.

Perutnine in drugih domačih živali je bilo okoli 800 komadov. Tudi pri teh so bile cene nizke, kupčija je bila pa prav dobra, kajti piščanci, mlade gosi in race so bile povsem prodane.

Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, evetlice. Od tega so prinesle kmetice največ hrušk, jabolk in ringlot, pa tudi zelenja je bilo v veliki obilici na razpolago. Cene so bile: krompirju 1,50-2, solati 0,50-1,50, šebuli 3-4, česnu 10-12, kislemu zelju 3-5, fižolu v strožju 8-10 za kg, karfiolu 5-10, buči 3-4 za komad, paradižnikom 10-12, kumarcam za vkisanje 7-9 kg, kumarcam navadnim 0,50-4 komad, maslu 36-60 Din kilogram, jecam 1,25-1,50 komad, mleku 2 do 2,50, smetani 10-12 liter, bučnemu olju 18-20, oljnému olju 20-25 liter. — Sadju: hruškam in jabolkam 6-10, grozdju 24-26, marelicam 14-16, breskvam 20-24 Din kg, melonam 10-25, limonam 1,50-3, oranžam 2,50-3 Din komad, medu 15-20 Din kg. — Cvetlicam 0,25-15, z lonci vred 10-50 dinarjev komad.

Lenčena, lesena in kleparska roba 1-100 dinarjev komad, brezove metle 2,25-5, lesene grablje 6-8, leseni ročni vozički 250 do 300 Din komad.

Seni in slama na mariborskem trgu. V sredo 8. t. m. je bilo 14 voz sena, 2 voza otave, 6 voz slame, v soboto 11. t. m. 18 voz sena, 8 voz otave in 7 voz slame na trgu. Cene so bile senu 50-70, otavi 60-65, slami 35-45 Din za 100 kg. Slami tudi 1,50 do 1,75 za otep.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 10. avgusta 1928 je bilo pripeljanih 234 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari 100-125 Din komad, 7 do 9 tednov stari 180-225, 3 do 4 mesce stari 350 do 440, 5 do 7 mescev stari 460-500, 8 do 10 mescev stari 550-650, 1 leto 1000 do 1300, 1 kg žive teže 10-12,50, 1 kg mrtve teže 16-18. Prodanih je bilo 146 svinj.

Zivinski sejm v Ljubljani 14. t. m. V torek se je namesto srede vršil tamesečni drugi živinski sejm. Vendar je bila kupčija slaba kakor tudi dogon in zanimanje kupcev, katerih je bilo le malo. Dogon je znašal (v oklepajih število prodanih glav): konj 153 (6), volov 53 (16), krav 50 (20), telet 13 (10) in prašičkov za rejo 59 (40). Cene so v glavnem neizpremenjene. Edino voli so se pocenili za 50 par pri kilogramu. Notirali so: voli I. 8,50, II. 7,50, III. 6,50, krave debele 5-6, klobasarice 3-4, teleta 10-12 Din za kilogram žive teže.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Gradbeno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 1 »Garvens«-črpalke; do 24. avgusta t. l. pa glede dobave gradla za zastore, usnja, sirkovih metelj, raznih čopičev, platna itd. — Mašinsko odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. avgusta t. l. ponudbe glede dobave bakra v drohjih ter glede dobave raznih zakovic. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 31. avgusta t. l. ponudbe glede dobave hrastovega parketa. — Predmetni oglašajo z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled. — Gradbeno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 20. avgusta t. l. ponudbe glede naprave novega vodnjaka na postaji Rajhenburg. (Pogoji so na vpogled pri istem odeljenju.)

Radio-aparati gratis!

Nemška razpošiljalna tvrdka odda interesentom v reklamne svrhe in v nadaljno priporočilo v Jugoslaviji večje število svojih prvovrstnih sprejemnih radio-aparatur (do 4 luči) v last.

Nobene obveznosti niso s tem združene. — Male stroške (poštnina, zavoj itd.) mora plačati prejemnik.

Interesenti naj se z dopisnico z natančnim in razločno pisanim naslovom obrnejo na

Radio-razpošiljalnico E. GRÄB & Co., Rottloff, odd. X.
Berlin N. 4, Gartenstrasse 100.

VINOCET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!

Veletrgovina

kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

TRG.-IND. D. D.

TISKARNA MERKUR

Ljubljana

Gregorčičeva ul. 23

se priporoča za tisk vsakovrstnih tiskovin za trgovino, obrt in industrijo ter za urade, društva i. t. d.

Lastna

KNJIGOVEZNIKA

Telefon 2552

Ursus-mlin Ljubljana

priporoča vse vrste dišav (začimb) za jedila.

Garantirano čista roba.

Malinovec

zajamčeno pristne, izborne kakovosti, izdelan samo iz pravih gorskih malin, kakor tudi neoslajen MALINOV SOK (Succus), prodaja v vsaki množini po zmernih cenah tvornica

„ALKO“

družba z o. z. LJUBLJANA, Kolzej.

SLAVIJA jugoslovanska zavarovalna banka d. d.

se priporoča za zavarovanje industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij proti požaru, vltomu in tatvini, zakoniti dolžnosti jamstva, nezgodam z avtomobili, poškodbam stekla i. t. d. Zavarovanje življenja v raznih kombinacijah. Centrala v Ljubljani. * * Podružnice po vsej Kraljevini.

VELETRGOVINA

A. SARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. - Raznovrstno

RUDNINSKO VODO

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki

na razpolago!

MALINOVEC iz lekarn dr. G. Piccoli v Ljubljani, Dunajska c. je staroznan kot pristni naravni izdelek, z najfinejšim sladkorjem vkuhan, brez umetne barve in ne vsebuje nikakih kemičnih pridelkov za konzerviranje. — Oddaja na drobno in veliko. — Cene nizke.